

Het ontstaan van de πόλις als samenlevingsvorm

Om de mensen te redden stuurt Zeus zijn boodschapper Hermes naar hen toe om hun respect en recht te brengen. Hermes moet deze gaven viert onder de mensen per categorie maar individueel verdelen. Alleen dan kunnen er levensvatbare πόλεις ontstaan.

Plato, Protagoras 322c-d

322c Ζεὺς οὖν δείσας• περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἐρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ• τε καὶ δίκην•, ἵν’ εἰεν πόλεων κόσμοι• τε καὶ δεσμοὶ φιλίας• συναγωγοί. ἐρωτᾷ οὖν Ἐρμῆς Δία, τίνα οὖν τρόπον δοίη• δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· “πότερον• ως αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω•; νενέμηνται δὲ ὅδε· εἰς• ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἴδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί. καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ• ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω•;” 322d “ἐπὶ• πάντας”, ἔφη δὲ Ζεύς, “καὶ πάντες μετεχόντων• οὐ γὰρ ἀν γένοιντο πόλεις, εἰ ὀλιγοὶ αὐτῶν• μετέχοιεν ὅσπερ ἄλλων τέχνων· καὶ νόμον γε θὲς παρ’• ἐμοῦ τὸν• μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ως νόσον πόλεως”